

May 2017 subject reports

Swedish B

Overall grade boundaries

Higher level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 16	17 - 32	33 - 49	50 - 63	64 - 75	76 - 88	89 - 100

Standard level

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 13	14 - 27	28 - 42	43 - 57	58 - 73	74 - 87	88 - 100

Higher level internal assessment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 12	13 - 17	18 - 21	22 - 26	27 - 30

Utnyttjade verk och deras lämplighet för uppgifterna

Majoriteten av bilderna var av mycket god kvalitet och många innehöll detaljer som eleven kunde hänvisa till i sin presentation. Även rubrikerna var passande och i många fall stimulerande. De mest populära temana i år var liksom tidigare år kopplade till traditioner, med julfirandet som toppade listan. Lucia och midsommar var också stora favoriter. En del fokuserade på påsken och kräftsivan vilket kändes annorlunda eftersom temat traditioner riskerar att bli lite slitet och utnött. Temat traditioner är också naturligt kopplat till kultur och identitet i allmänhet och ledde ofta till en diskussion om invandring och kulturkrockar. Intressanta ämnesval i år var: fredagsmys, tiggeri, kamratuppfostran, sommarstugan, kungafamiljen och

fjällvandring. Dessa mer snäva ämnen bidrog till intressanta och djupare tankar och diskussioner. De mer konventionella ämnesområdena fungerade fortfarande om rubriken var utmanande, och stimulerade eleverna till nya och intressanta frågeställningar. Endast ett fåtal fall misslyckades med att koppla diskussionsämnet till Sverige eller svensk kultur. Om ett ämne som inte har en uppenbar koppling till Sverige väljs måste rubriken och uppföljningsfrågorna hjälpa eleven att relatera detta till svensk kultur, identitet eller Sverige som land. I endast ett fåtal fall användes samma bild och rubrik till flera elever. Detta måste undvikas.

Rubrikerna/bildtexterna var av hög kvalitet. Många bestod av retoriska frågor för att stimulera till diskussion eller i en del fall fungerade ett kontroversiellt påstående bra som en drivkraft som utvecklade diskussionen och skapade nya synvinklar. Ibland var rubrikerna för allmänna eller vaga vilket inte lyckades inspirera eller motivera eleverna. Det är värt att påpeka att bildtexten inte ska vara för lång.

Uppföljningsfrågorna visade ofta tecken på stor skicklighet beträffande lärarens förmåga att hantera ämnet att ge eleven möjlighet att utveckla sina tankar och idéer om diskussionsämnet. I de mest lyckade fallen flöt diskussionen smidigt och nådde ofta ett intressant djup som gav eleven en möjlighet att visa sina språkliga färdigheter och sin förmåga att fördjupa sig i ämnesområdet. Det förekom tyvärr tillfällen då lärarens frågor var alltför allmänna, ytliga eller rent av olämpliga. Trots att diskussionerna nästan alltid höll sig till det ursprungliga ämnet så fanns det tyvärr exempel på mindre lyckade diskussioner där läraren verkade ha svårigheter med att ställa passande uppföljningsfrågor. Dessa var ibland alltför stängda och det var tydligt att läraren sökte efter ett specifikt svar. Det är viktigt att läraren använder sig av öppna frågor som inte har givna svarsalternativ. Öppna frågor kräver oftast mer information än slutna, vilket ger eleven tillfälle att utveckla en mer personlig tolkning. Det var tydligt att de lärare som hade förberett mer komplexa frågeställningar och som lyckades koppla dessa till elevens respons inte hade några större problem med flytet och djupet i diskussionsdelen.

Tidsbegränsningarna var i år ett oväntat problem. Många presentationer överskred fyra minuter. Själva inspelningen var i 34% av fallen för lång. Detta problem har trappats upp betydligt. Det är viktigt att läraren avbryter presentationen om den är för lång, och smidigt för in eleven i diskussionsdelen. Vad gäller diskussionen måste läraren hålla ett öga på tiden och vara noga med att inte överskrida 10 minuter totalt eftersom examinatorn uppmanas att avsluta avlyssningen efter 10 minuter och på så sätt kanske missar avslutningen på diskussionen. I flera fall avbröts inspelningen abrupt efter 10 minuter, mitt i en mening, vilket kändes brutalt och oprofessionellt.

Nya riktlinjer för inspelningen av IA infördes i fjol. Från och med maj 2016 ska varken eleven eller läraren informera om namn, kandidatnummer eller skolans namn eller nummer vid början av inspelningen. Den ska vara helt anonym. Det verkar som om överraskande många lärare fortfarande inte är medvetna om denna relativt nya riktlinje. Trots att avvikelse från denna dock inte påverkade elevens betyg, är det viktigt att lägga detta på minnet inför nästa års examen.

Observera att formuläret 2/BIA inte behövs längre. Detta ska alltså inte laddas upp, utan lärarens kommentarer skall skrivas in direkt på nätet.

Elevernas prestationer utifrån betygskriterierna

Generellt sett presterade eleverna bra i båda kriterierna.

Betygskriterium A - 'Productive skills': Från ett språkligt perspektiv talade många elever flytande svenska relativt obehindrat. Ett stort antal uppnådde mellan 8-10 poäng för denna del av examen. De använde sig av intressanta och precisa ordval och lyckades uttrycka komplexa idéer och tankar på ett autentiskt språk. Elever som strävar efter högsta poäng bör uppmuntras till att använda ett mer formellt, och till och med akademiskt språk, med vokabulär som ligger på en högre nivå än det mer talspråkliga. Läraren spelar en viktig roll här eftersom denne kan styra elevens språkregister genom sina frågeställningar. Få elever hamnade i de två lägsta betygsnivåerna (1-4 poäng). Elever vars prestationer var mindre lyckade visade ofta brister i ordval, ordföljd, ordändelser och prepositioner. De svagare eleverna hade ibland svårt att klara av presentationsdelen; vissa verkade obekanta med strukturen och vad som förväntades av dem i denna del av framställningen. Andra var dåligt förberedda och således presterade de korta och osammanhängande presentationer.

Vad gäller Kriterium B - 'Interactive and receptive skills' så visade många elever upp en god självsäkerhet och initiativförmåga och pratade obehindrat om många olika aspekter av bilderna. Om eleven är entusiastisk och engagerad så känns ofta diskussionen livlig och intressant vilket bidrar till högre poäng för Kriterium 2. Det förekom också fall där diskussionen var trög och flytet långsamt. Higher Level-elever förväntas att snabbare gå in på djupare tolkningar och eventuellt en symbolisk innebörd av temat i bilden. Denna förmåga var inte alltid tydlig utan elever med goda färdigheter uppehöll sig för länge med att beskriva innehåll och detaljer i bilden utan att komma vidare till en djupare tolkning.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

De nya riktlinjerna för inspelningen av IA måste observeras: Varken eleven eller läraren ska informera om namn, kandidatnummer, skolans namn eller skolans nummer.

Förberedande aktiviteter bör innefatta att flertal övningar på presentationsdelen så att den inte överskrider 4 minuter.

Öva på att hålla inspelningen under 10 minuter.

En del elever verkade obekanta med strukturen och vad som förväntas av dem i presentationsdelen. Ge eleverna tillfälle att öva på att förbereda presentationer av olika slag före den muntliga framställningen.

Försök välja en bild som inte är för enkel, generell eller uppenbar. En intressant synvinkel på ett välkänt tema kan stimulera. Om bilden innehåller ett större antal detaljer är det lättare för eleven att utforska och tolka ämnet bättre.

Rubriken är viktig och kan vara avgörande. Den får inte vara för lång, men inte heller för kort och oinspirerande. För att förbereda eleverna (och inspirera läraren) kan man låta eleverna skapa egna rubriker till olika typer av bilder och öva att kommentera dessa i par.

Använd öppna frågor i diskussionsdelen såsom: Hur...? Varför...? Vad skulle hända om...? Berätta mer om... Hur upplever du...? Om detta förändrades ... etc. Låt eleverna utforma öppna frågor till varandra för att öva sig i att lättare kunna utveckla mer komplexa kommentarer.

För elever som siktar på högsta betyg är det viktigt att visa goda muntliga språkfärdigheter genom att använda komplexa meningar och ett stort och varierat ordförråd. Egna, mer kreativa tolkningar är alltid intressant – uppmuntra eleven att våga uttrycka sina egna idéer.

Standard level internal assessment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 12	13 - 17	18 - 21	22 - 26	27 - 30

Utnyttjade verk och deras lämplighet för uppgifterna

Eleverna reflekterade under sina muntliga anföranden över svenska högtider, förändrade tider och elektroniken som tar över mer och mer, samt den ökande invandringen till Sverige och vilka påföljder detta får för svenska samhället - positiva såväl som negativa fast de positiva behandlades mer och mångkulturalism sågs som något positivt i allmänhet.

Elevernas prestationer utifrån betygskriterierna

Eleverna presterade generellt sett bra men vissa hade inte samma kapacitet att uttrycka sig på svenska som andra.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Jag skulle råda de svenska lärarna att under examinationen låta eleverna tänka mer för sig själva, dvs ge dem tid att reflektera innan de levererar ett svar. I den föregående undervisningen är det viktigt att eleverna får diskutera viktiga ämnen i grupp eller par, att de forskar om ett ämne som är relevant från en social och kulturell aktuell synpunkt och ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter och även hålla korta föredrag om lämpliga ämnen.

Higher level Written Assignment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 4	5 - 8	9 - 12	13 - 15	16 - 17	18 - 20	21 - 24

Utnyttjade verk och deras lämplighet för uppgifterna

Årets val av litterära verk att utgå ifrån för sin Written assignment är av stor bredd, även om flera titlar återkommer och dominerar litteraturlistan. Vanliga verk är t.ex. "En komikers uppväxt" av Jonas Gardell, "Ondskan" av Jan Guillou och "Saknad" av Karin Alvtegen. Kommenteras bör dock att litteraturvalet i en del fall är oerhört obalanserat; från väldigt lättläst litteratur på en nivå för betydligt yngre barn, till en nivå som snarare platsar inom kursen Swedish Literature, en renodlad litteraturkurs för elever med svenska som modersmål. Konkreta exempel på denna obalans är t.ex. att en elev bygger sin Written assignment på en bilderbok om "Pelle Svanslös" medan en annan elev utgår ifrån ett komplext, svårläst drama som "Fröken Julie" av August Strindberg.

Elevernas prestationer utifrån betygskriterierna

Kriterium A "Rationale and task": Svårast verkar eleverna ha för just det första kriteriet, vilket demonstreras i en många gånger bristfällig och/eller tunn rationale. Ofta handlar det om att det litterära verket som texten bygger på inte introduceras alls - eller tillräckligt - i rationale. I många fall saknas ett intro till själva uppgiften (Written assignment) där eleven presenterar och motiverar sina val; alltifrån val av tema till texttyp samt syftet och/eller budskapet med denna. I enstaka fall - men tillräckligt många för att det ska vara värt att nämna - så följer inte uppgiften instruktionerna att texten ska vara kreativ, utan eleven presenterar istället någon slags analys eller recension av valt verk, vilket gör det mycket svårt för berörd elev att "klättra upp" nivåmässigt på komponentens betygskriterier, vilka ju är formulerade utifrån målet att producera en kreativ text. Avslutningsvis gällande det första kriteriet bör understrykas att de elever som inledde uppgiften med en tydlig, välorganiserad rationale innehållandes alla de ingredienser en sådan bör göra, verkade ha lättare att fortsätta hålla den höga nivån även i själva uppgiftsdelen. Förmodligen beror detta på att en väl genomarbetad rationale ofta även ligger till grund för en Written assignment av högre kvalitet.

Kriterium B "Organization and development": Överlag är eleverna ganska starka vad gäller att hålla textens organisation och utveckling på en "effektiv" nivå. Texterna är generellt sett sammanhängande, innehållet ihopkopplat och oftast underbyggt. En minoritet av texterna saknar nästintill fullständigt en tydlig struktur med ett utvecklat innehåll, vilket gör dessa texter mycket svåra att förstå och ta till sig för läsaren. Ibland framgår inte alls syftet eller budskapet och man får som läsare läsa om texten flertalet gånger innan man börjar begripa innehållet, och dessutom alltför mycket på egen hand lista ut eller till och med gissa vad som åsyftas

mellan raderna. De flesta elever lyckas dock att organisera sin text på ett logiskt och läsarvänligt sätt. Poängteras bör att de elever som utmärker sig exceptionellt är de som på ett mycket genomtänkt och tydligt sätt demonstrerar sin förståelse för mottagaren/läsaren och genom detta strukturerar sin text på ett både läsarvänligt och lockande sätt.

Kriterium C "Language": Generellt sett är den språkliga nivån mycket hög. Vokabulär, uttrycksätt, meningsbyggnad, grammatik och känslan för språket är i huvudsak mycket god. Majoriteten av eleverna visar prov på ett välutbyggt ordförråd med många specifika ord och uttryck. De flesta elever vågar sig också på mer komplexa formuleringar, vilket är mycket positivt och bör uppmuntras. Det är ett väldigt få antal elever som håller sig till ett alltför enkelt och basalt språk - de flesta elever vågar krydda till det och "leka" med språket, vilket gör texterna lättlästa samt uppriktigt intressanta att ta del av. Det som kan anmärkas på kriterium C är att elever ibland inte anpassat språket tillräckligt till vald texttyp, t.ex. kan en dagbok ha fått ett språk som påminner mer om ett blogginlägg, eller en tidningsartikel med ett alltför personligt och informellt språk. Slutligen förekommer en del "svengelska"; alltifrån datum och versaler/gemener till specifika uttryck blir mer direktöversatta från engelska språket än korrekt svenska, vilket påverkar kriterium C negativt.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Kriterium A "Rationale and task": Läraren bör uppmärksamma eleverna extra på att en ordentlig, genomtänkt rationale är mycket viktig för att uppnå de högre nivåerna av kriterium A. Det är viktigt att det litterära verket som uppgiften utgår ifrån introduceras (och författaren bör givetvis nämnas) och likaså att eleven presenterar och motiverar valt tema - vad i verket man har valt att spinna vidare på och varför man valt just detta fokus. Med koppling till valt tema och fokus är det också viktigt att eleven gör klart för sig själv vad hens egentliga syfte med uppgiften är. Vad är det man vill uppnå? Finns det ett särskilt budskap man försöker leverera?

Vad gäller vägen till målet bör eleven motivera alltifrån val av texttyp till språkliga knep för att stärka effekten på mottagaren. En stark rationale är mycket tydlig med sina intentioner, mål och vägen dit. Nämnas kan också att en Written assignment angripen på ett intresseväckande och kreativt sätt, ofta har ett lite djupare syfte/budskap som går bortom verkets innehåll; ett tema eller innehåll man valt att fördjupa sig inom för att stärka och sprida sin förståelse för en specifik aspekt som inte lämnats helt "färdig" i det litterära verket.

Åter igen poängteras att texten ska vara kreativ och inte en analys eller recension av läst verk. Likaså understryks vikten av att rationalen faktiskt konsekvent och oavkortat hänger ihop med själva uppgiften. Gör eleven det hen påstår sig göra, och är budskapet som når ut faktiskt det som står beskrivet i rationalen?

Kriterium B "Organization and development": Eleven bör under kursens gång noggrant gå igenom och träna sig på en texts struktur och upplägg. Tydliga kännetecken för en text med stark organisation och innehållsmässig utveckling är t ex:

- en tydlig inledning (även effektiv rubrik om texttypen behöver en sådan),
- en klar röd tråd som gör det enkelt för läsaren att hänga med,
- lämplig styckeindelning och passande sambandsmarkörer,
- ett intressant välgrundat utvecklingsförlopp gällande innehållet, samt

- en avrundande, effektiv avslutning som tydligt visar läsaren att nu tar det slut (gärna med en kreativ slutkläm eller återanknytning till inledningen genom en cirkelkomposition).

Textens struktur och utveckling är självfallet också beroende av vald texttyp. Väljer man t.ex. texttypen dagbok är det effektivt om texten innehåller två eller tre dagboksinslägg, där man som läsare kan följa händelseförloppet som en process - den ena dagen är ju inte den andra sig lik för dagboksskribenten. Väljer man texttypen insändare bör man ha med tre argument samt ett motargument som man bemöter. Även uttryck som "för det första", "för det andra" hjälper en insändare att hålla uppe en tydlig struktur. Som lärare bör man parallellt med texttypträningen ge eleverna möjligheten att noggrant befästa de olika texttypernas ramar och organisatoriska konventioner.

Kriterium C "Language": Språkligt sett var texterna generellt sett av en hög kvalitet; vokabulären var väl utbyggd och varierad, likaså meningsbyggnaden som överlag höll sig på en mer komplex nivå. De elever som kanske är nyare inför det svenska språket, bör under kursens gång få regelbundna möjligheter att förbättra sin formella svenska. Har man svårigheter med basgrammatiska moment som t.ex. singular och plural, obestämd och bestämd form, tempusböjningar osv bör man i undervisningen få extra stöd och återkoppling för att skärpa sina grammatiska kunskaper och färdigheter. Målet är att i sin Written assignment producera en formmässigt medveten, korrekt, lättflytande text. Viktigt är också att göra eleverna uppmärksamma på engelska språkets influenser och påverkan på svenska språket. Missförstånd och/eller förvirring kan uppkomma i t.ex. följande fall:

- användningen av versaler och gemener (t.ex. veckodagar eller månader skrivs med liten bokstav på svenska till skillnad från på engelska),
- formulering av datum (ordningsföljden på år, månad, dag skiljer sig mellan språken) specifika uttryck som är direktöversättningar från engelskan (t.ex. "göra vänner" - "make friends" och andra liknande exempel)

Avslutningsvis poängteras än en gång att uppgifterna generellt sett håller en hög nivå gällande språket men för att ytterligare stärka kriterium C, "Language", är det önskvärt att lärarna fortsätter att ge eleverna varierande möjligheter att utveckla sin vokabulär med mer specifika ord och uttryck, gärna också träna på olika idiom och bildspråk som fördjupar och förfinar en texts kvalitet. Viktigt är också att eleverna förstår vikten av att deras språk ska överensstämma med texttypens konventioner. En dagbok ska ha en personlig, privat stil medan en artikel ska vara objektiv och inneha ett mer formellt språk osv - eleverna behöver befästa dessa språkliga konventioner regelbundet under kursens gång, för att komma upp på en högre språklig nivå i sina Written assignments. Som sista sak betonas vikten av att eleven dubbelkollar sin stavning och interpunktion; känns väldigt onödigt att sänka sin texts kvalitet och läsbarhet på grund av onödiga slarvfel som lätt hade kunnat fixas till innan inlämning.

Standard level Written Assignment

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 7	8 - 11	12 - 14	15 - 17	18 - 20	21 - 24

Utnyttjade verk och deras lämplighet för uppgifterna

Liksom förra året var ämnesvalen varierande och ofta mycket intressanta. Vanligt förekommande huvudämnen var globala frågor, vetenskap och teknologi, kommunikation och media samt seder och traditioner. En del intressanta teman fokuserade på följande frågor: kvinnors rättigheter, alternativ energi, desinformation, röd måne, växthuseffekten, tredjekulturbarn, annorlunda inställning till luciafirande m.m. De mest lyckade WA hanterade ämnen utifrån en snävare och mer specifik infallsvinkel. Dessa texter var ofta intressantare och nådde ett större djup. En del ämnen var för allmänna och generella, såsom, flyktingkrisen och klimatförändring. Det är förstås i det närmaste omöjligt att utforska 'svenska traditioner', 'flyktingkrisen' eller 'hälsosammare livsstil' med 400 ord om man vill uppnå ett visst djup. I stället bör ett tydligare fokus utarbetas. Exempel på detta var: 'Klimatförändringens påverkan på bin', eller 'Föräldraledighet i Sverige'. Ämnena var nästan alltid kopplade till Sverige (språk, kultur, samhälle, geografi etc.) vilket är en förbättring jämfört med förra året. Dock förekom fortfarande exempel då ämnet inte hade någon koppling till Sverige, vilket är ett krav för WA.

Den mest populära texttypen var fortfarande bloggen eftersom eleverna verkade föredra att uttrycka sig på ett mer informellt och vardagligt språk. Artikeln som textformat var också vanlig och i dessa fall kunde eleven använda sig av ett mer formellt språk och uttryckte sig ofta med ett större och mer avancerat ordförråd. Det är dock viktigt att specificera för vilken tidskrift artikeln är avsedd. Denna information är kopplad till målgrupp och språkligt register/ton. Ett relativt vanligt textformat var dagbok. Detta var sällan lyckat eftersom texten i dessa fall inte passade formatet utan var för informativ och saknade tankar och känslor. Till exempel var det olämpligt att skriva en rapport om svenska traditioner som ett dagboksinslägg. Likaså var det ovanligt att läsa en riktigt lyckad intervju. Ofta var dessa bara uppräddade frågor och svar utan inledning och avslutning. En väldigt vanlig miss var att många texter saknade rubrik. Uppsats, artikel, intervju och blogg ska alla ha en passande rubrik. Texttypen 'uppsats' är inte att rekommendera eftersom målgruppen troligast är obestämbär.

Fler och fler verkar nu införstådda med att WA ska vara anonym och således ska namn och kandidatnummer inte finnas med någonstans varken som 'header' eller 'footer'. Trots detta förekom det fortfarande fall då namn och kandidatnummer var synliga.

Källtexterna som använts bestod oftast av webbartiklar. Det kan vara värt att uppmuntra eleverna till att använda ett mer varierat utbud av texter som underlag till WA: bilder och audiovisuella material välkomnas. Det är också viktigt att komma ihåg att dessa texter skall vara skrivna på svenska. Förteckning över källtexterna skall utgöras av en separat avdelning

och alltid placeras sist, efter Rationale och huvudtexten. I många fall var denna förteckning placerad först eller efter Rationale.

Elevernas prestationer utifrån betygskriterierna

Criterion A: Rationale and task

Utformningen av Rationale var i år mycket tydligare och en påtaglig förbättring jämfört med i fjol. Det är uppenbart att förra årets råd och tips angående utförandet av denna del av WA har uppmärksammats. Tema, syfte, förklaring av texttyp, information om målgrupp och sammanfattning av källtexterna förekom nästan alltid i Rationale. Detta betydde att poängen för Kriterium A förbättrades över lag. Dock var det mer ovanligt med en tydlig beskrivning av det register och stil som avses användas i uppgiften. Denna information är förstås kopplad till den målgrupp som texten riktas till. Målgruppen var ibland diffust beskriven, t.ex. 'allmänheten'; 'alla som läser artikeln' eller 'ingen speciell målgrupp'. Trots att majoriteten av elever angav en beskrivning av källtexterna så var denna ofta extremt kortfattad. För att uppnå högre poäng måste källtexterna vara 'fully described in the rationale' (Level Descriptors in the Assignment Kriterium A). Källorna ska också nämnas vid namn i Rationale, inte bara 'den först källan...' etc. Utelämnas information om källtexterna helt så resulterar detta i stora avdrag för Kriterium A. Eftersom det valda ämnet ska vara relevant med tanke på de valda källtexterna, är det viktigt att understryka att en synbar koppling till källtexterna måste finnas med i huvuduppgiften. Detta var ofta tydligt i artiklar och mer informationsbaserade texttyper. Dock var det inte lika uppenbart i textformat som dagbok, intervju och brev.

Vad gäller huvudtexten så saknades ofta vedertagna komponenter som tillhör en speciell texttyp. Detta ledde till poängavdrag vilket var beklagligt eftersom det ofta är enkelt att korrigera. Exempel på detta är datum i ett dagboksutdrag; rubrik, datum, tid och bloggarens namn i en blogg; datum, ort, avsändare i ett brev etc.

Criterion B: Organisation and development

Majoriteten av elever lyckades bra med att dela in texten i passande stycken för att åstadkomma en tydligt organiserad text. Det var dock inte ovanligt att inledningar och avslutningar/sammanfattningar saknades. Vissa textformat, såsom dagbok och intervjuer kan tyckas lämpa sig mindre bra för dessa strukturella komponenter men det är ändå viktigt att inkludera dessa på ett naturligt sätt. Under detta kriterium bedöms om idéer har förklarats och utvecklas och då är det viktigt att visa kopplingar till och samband med källorna som ligger till underlag för texten. Detta kan uppnås genom citat och exempel från källtexterna.

Criterion C: Language

Majoriteten kunde använda det svenska språket på ett relativt tydligt sätt trots att det fanns stora skillnader i ordförråd och grammatisk exakthet. Ordföljd är fortfarande ett stort problem, speciellt i mer komplexa meningar. Att välja rätt preposition var som vanligt problematiskt men en liten förbättring var synbar.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Det är lärarens uppgift att stötta eleverna när det gäller passande ämnesval. Undvik för vida och allmänna ämnen. Försök istället uppmuntra eleven att inrikta sig på mer specifika och fokuserade aspekter av ett ämne.

Klargör för eleverna vad som förväntas av de olika texttyperna. Gå igenom typiska konventioner för t ex dagbok, intervju, blogg och artikel. Använd en lista med exempel på 'ingredienser' som bör förekomma och på vilken eleven kan kryssa för vilka som använts.

Eftersom utformningen av Rationale kan liknas vid en formel så bör eleverna använda nyckelord såsom 'ämne', 'syfte', 'register', 'målgrupp' och 'texttyp' då detta signalerar på ett tydligt sätt att denna väsentliga information har behandlats.

Visa exempel på en mindre tydlig Rationale och en tydligt skriven, jämför och peka ut de centrala komponenterna. Eleverna kan själva utforma en mall som de sedan kan använda då de skriver sin egen Rationale.

Rubriken är en viktig del av huvudtexten. Glöm den inte! Undvik dock alltför generella rubriker. Uppmärksamma eleverna på att en påhittig eller slagkraftig rubrik har en viktig uppgift. Öva på att sätta intressanta rubriker på olika typer av texter.

Det underlättar enormt om antal ord är givna efter Rationale och huvudtexten. Eftersom texterna är inskannade så är det omöjligt för examinatorn att få en uppgift om ordantalet om man inte helt enkelt räknar antal ord för hand.

WA ska organiseras på följande sätt: Rationale – Huvudtext – Källförteckning.

Higher level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 9	10 - 18	19 - 28	29 - 37	38 - 47	48 - 56	57 - 60

De delar i examen som eleverna haft svårigheter med

Eleverna citerar noga vid motiveringarna, ibland lite för noga och tar med alldeles för långa meningar. Här förlorar eleverna dock oftast inte poäng. Däremot finns det elever som citerar alldeles för lite och därmed inte visar att de förstått vad exakt det är i motiveringen som bevisar att påståendet är rätt eller fel. Ett fåtal elever skriver bara ett ord och refererar till radnumret i texten vilket inte är acceptabelt. En del vokabulärfrågor var utmanande för eleverna.

Ett fåtal elever hade ont om tid och svarade inte på frågorna på den sista texten.

De delar i examen där eleverna lyckades väl

Överlag förstod eleverna texterna väl och kunde svara på frågorna på innehåll och texternas syfte och ton. Eleverna klarade motiveringsfrågorna relativt bra, möjligen en förbättring från förra året. Konjunktionsfrågorna gick också bra.

Förtjänster och brister i elevernas svar på de enskilda frågorna

Liksom vid förra årets prov är de flesta elever noga när de svarar och refererar till "answer booklet" ifall det blivit rörigt på sidan.

I Text A klarade de flesta eleverna de inledande frågorna mycket bra. Trots att fråga 4 ("falnar glöden") var en svår fråga var det förvånansvärt många som klarade denna fråga. Motiveringsfrågorna brukar vara utmanande för eleverna så det var positivt att de första motiveringsfrågorna i Text B var lätta, 11-13. Vokabulärfrågorna var som nämndes ovan ganska svåra men även här var det överraskande att så många klarade fråga 18 ("framfusig"). I Text C var fråga 23-25 ganska lätta, trots att texten var svår. I Text D var de första motiveringsfrågorna relativt lätta 30-32. I Text E var de första frågorna 42-45 lätta samt de avslutande luckfrågorna på konjunktioner, 53-55.

Svåra frågor i Text A var fråga 4 (falnar glöden) och 5 (din partners egenheter). Dock var det många som klarade dessa utmanande frågor. I Text B var fråga 14 den svåraste av motiveringsfrågorna. En del elever lyfter inte motiveringstexten direkt ur texten utan uttrycker med egna ord vilket inte accepteras. Av vokabulärfrågorna var fråga 15 (verktyg) ganska svår. Vad gäller fråga 19-22 så verkade en del elever inte ha förstått att de ska lyfta svaret direkt ur texten samt att detta svar måste vara grammatiskt korrekt. Några elever hade utelämnat ordet "hade" i fråga 22 och därmed inte konstruerat en grammatiskt korrekt mening. I Text C var de två sista flervalsfrågorna svårast, fråga 28 och 29. Dessa handlade om argumenten i texten och tonen i texten. I Text D hade eleverna mest problem med syftningsfrågorna 36-39. Flera elever svarade "målningen" på fråga 38 där svaret skulle vara "Rune". I Text E var det de första vokabulärfrågorna som var mest utmanande, 46 och 47 ("förnekar" och "förtränga").

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Vid rätt/fel med motivering bör eleverna vara noga att lyfta rätt fras ur texten så att motiveringen täcker det väsentliga i frågan. Ofta räcker det med bara några ord, men ibland väljer de fel del av en mening. Eleverna behöver inte svara exakt som i rättningsmallen vid denna typ av frågor men de får inte helgardera sig genom att skriva för mycket.

Ett fåtal elever lämnar liksom förra året tomma rutor trots att det är flervalternativssvar. De kanske skulle kunna gissa?

Det var fortfarande några elever som inte letade efter svar mellan de radnummer som angivits även om fler elever verkade medvetna om att följa radhänvisningarna. De finns ju där för att hjälpa eleverna så att det inte behöver läsa texten om och om igen. Öva därför gärna på de olika instruktionerna i proven och tala om varför radhänvisningarna är där. Många elever skrev

även i år vilka rader svaren förekom på men detta behövs inte (men de förlorar självklart inga poäng på det).

Frågor när meningar ska avslutas ur texten som fråga 17-20 behöver många öva på. En del hittade på egna svar och förstod inte att svaren ska lyftas direkt ur texten. Det är också väsentligt att meningarna avslutas grammatiskt korrekt. En del elever hade hittat rätt ställe i texten men utelämnat något ord så att meningen inte blev korrekt. Öva denna typ av fråga med eleverna vilket testar både deras läsförståelse och deras grammatiska kunskaper.

Standard level paper one

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 8	9 - 16	17 - 22	23 - 28	29 - 35	36 - 41	42 - 45

De delar i examen som eleverna haft svårigheter med

Eleverna hade svårast med motiveringsfrågorna där en del elever inte kryssade i någon ruta alls, eller fel ruta eller inte gav hela motiveringen korrekt. Flera motiveringar var slarvigt eller ofullständigt avskrivna från texten. De hade också svårt med de frågor där de skulle hitta en passande fortsättning i texten. En del elever avslutade inte dessa meningar på ett grammatiskt korrekt vis och en del lyfte en hel mening ur texten vilket inte fungerar om man ska avsluta en redan påbörjad mening som uppgiften kräver. Vokabulärfrågorna var också ganska svåra för eleverna.

De delar i examen där eleverna lyckades väl

Eleverna visade överlag god förståelse av texternas innehåll och lyckades svara på flera frågor på alla texterna oavsett svårighetsgrad. De lyckades bra med syftningsfrågorna och konjunktionerna. Många klarade också av att matcha passande rubrik med rätt stycke vilket visar på god förståelse av texternas innehåll.

Förtjänster och brister i elevernas svar på de enskilda frågorna

I Text A var de inledande frågorna mycket lätta. Här var det motiveringsfrågorna som var mest utmanande. I Text B var motiveringsfrågorna ganska svåra förutom fråga 15 som många klarade. Fråga 17 visade sig vara väldigt svår. Förmodligen var det ordet "gemenskap" som många inte förstod i texten. Av konjunktionerna så var fråga 19 svårast "istället för" medan fråga 20 och 21 var lätta. En del elever skrev "var" istället för "vad" vilket visar på stora brister i grundläggande svenska. I Text C visade det sig att fråga 24 "hjärnbildningsstudie" och 25 "egenskaper" var svår för vissa och lätt för andra. Många olika förslag gavs som svar och ett par elever gav två svar på frågorna vilket inte är acceptabelt. Det är synd när ett av förslagen

var rätt. I Text D var fråga 32 "får upp ögonen" ganska svår. Fråga 33 "bloggare" var det många som klarade men förvånansvärt många som inte klarade. Av orden så var fråga 38 "trumfkort" svårast och som väntat fråga 40 "urenkelt" lättast.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Förklara för eleverna att när det gäller motiveringar och andra frågor ska svaren kunna lyftas direkt ur texten. Det viktiga är att de hittar just den fras som gäller och att de täcker in utan att skriva hela tre meningar. Så långa svar behöver de aldrig skriva. Eleverna ska inte heller ange radnummer eller skriva "korta ..." som svar. De måste skriva ut hela sitt svar med ord.

När det gäller syftning behöver en del elever öva på de vanligaste konjunktionerna samt frågeord som var och vad.

En del elever svarade ofullständigt (men förlorade dock inte alltid poäng för detta). Exempelvis på frågan 1 i Text A skulle svaret vara "i en bankomatkö" svarade en del bara "bankomatkö". På fråga 2 utelämnade en del subjektet "han". Här bör eleverna tränas att svara på frågor med hela meningar. Det verkar som om eleverna hoppas att examinatoren ska förstå vem som åsyftas, men det är inte alltid givet. Några elever svarade bara "stora problem med apparaturens teknik" och utelämnade "han hade stora problem med".

Det är viktigt att eleverna förstår instruktionerna i provet. Till exempel behöver de förstå skillnaden mellan "ord" och "uttryck" så att det vet vad det är de ska leta efter i texten.

Träna eleverna på att identifiera vem eller vad olika pronomen syftar på. "han" syftar på "63-åringen" (eller annat passande ordval) och inte "63-åringens" (här har eleverna dock inte förlorat poäng, men det är värt att tala om för eleverna att de ska titta på exemplet till frågorna och förstå att pronomen syftar på en person eller en sak/företeelse utan "s".)

Slutligen bör eleverna tränas i att läsa instruktionerna noga och att försöka förstå de exempel som finns efter varje frågetyp. De är där för att hjälpa eleverna.

Higher level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 10	11 - 21	22 - 28	29 - 32	33 - 36	37 - 40	41 - 45

De delar i examen som eleverna haft svårigheter med

Det svåraste för eleverna i Section A, generellt sett, har varit att anpassa sin respons till uppgiftens givna texttyp. Denna svårighet har märkts av mer tydligt i vissa uppgiftsalternativ än andra. Vad gäller Section B så är den övergripande svårigheten för eleverna att formulera sig

utifrån en given texttyp och följa dess konventioner i sitt format. Många elever har svarat på stimuli-texten med ett långt stycke text, men utan att följa någon specifik struktur, vilket försvårar för eleven vad gäller att kommunicera sitt budskap effektivt. Man kan också utifrån elevernas svar dra slutsatsen att många inte fullt ut läser/förstår/tar till sig och följer uppgifternas detaljerade instruktioner. Likaså uppvisar många elever brister vad gäller det språkliga formatet; t.ex. vid rubriksättning, styckeindelning, inledning, avslutning etc. Vissa elever, dock nämnas bör att det handlar om en mindre andel, kämpar trots tydligt intresse och engagemang för ämnet med svensk vokabulär och grammatik och har inte tillräckliga kunskaper vad gäller t.ex. korrekt ordföljd och stavning för att kunna uttrycka sig sammanhängande i skrift.

De delar i examen där eleverna lyckades väl

Eleverna har generellt sett en stark och utvecklad vokabulär. Många specifika ord och uttryck används; eleverna demonstrerar i allmänhet en god känsla för det svenska språket. Misstänkas kan att majoriteten av eleverna använder svenska som ett aktivt språk även utanför skolan, då både vokabulär och grammatik är på en relativt hög nivå (med tanke på att kursen är en B-kurs). De flesta elever har haft ambitionen att formulera sig med mer komplexa meningar och utvecklade satser, antalet svar där enbart enkla huvudsatser förekom var mycket få. Eleverna demonstrerar också i allmänhet en hög nivå av kreativitet och fantasi, många elever har lyckats lösa uppgiften ur en förvånansvärt intressant och spännande vinkel. I det stora hela visade eleverna prov på goda ansträngningar och det var ofta stimulerande att läsa deras texter som speglade ett moget tänk och goda insikter trots elevernas relativt unga ålder.

Förtjänster och brister i elevernas svar på de enskilda frågorna

Section A:

Fråga 1: Frågan med temat kulturell mångfald var den som oftast valdes av eleverna. Det verkar som att denna uppgift har väckt mer tankar, åsikter och idéer än övriga uppgifter. Eleverna har presenterat många relevanta och utvecklade resonemang, svårigheten i den här uppgiften har framförallt varit att lyckas följa uppgiftens texttyp (ett öppningsanförande). Trots att uppgiften är den mest frekvent valda så är det långt ifrån alla som faktiskt formulerat sitt svar utifrån strukturen för ett muntligt anförande. Istället har man skrivit ner alla sina tankar och idéer i temat i en lång "textkloss" utan synliga konventioner för någon specifik texttyp. Det var relativt få texter som faktiskt försökte fånga publiken, eller slängde in retoriska frågor eller humor för att efterlikna ett muntligt öppningsanförande. Istället för att uppmana till samtal och diskussion blev texterna mer argumenterande och informativa.

Fråga 2: Även denna fråga var flitigt vald. Skoluniformens vara eller icke-vara var något som många elever hade starka och reflekterande åsikter kring. De flesta valde att formulera sitt svar som ett formellt brev skrivet till rektorn, vilket fungerade väl för att kommunicera sina förslag. Elevernas förslag var generellt sett mycket övertygande. Svårigheterna i den här uppgiften har varit att utveckla sina argument på ett effektivt sätt. Många elever fastnade i repetitiva argument utan att egentligen utveckla sin text, eller presentera någon vidare bredd i sina förslag. Önskvärt i uppgiften hade också varit att presentera fler fördjupande, specifika exempel som stöd för argumentationen, även ett tydligare upplägg (struktur) för sina förslag.

Fråga 3: En tanke som väckts under läsningen av alla svar är att många elever försökt "slå två flugor i en smäll" genom att välja alternativ tre i Section A och sen repetera lite av detta innehåll under Section B. Även detta tema, dagens teknologiska möjligheter, är något som eleverna har haft starka åsikter och tankar om. Svaren har varit relevanta och intressanta, dock har det i denna uppgift varit relativt svårt för eleverna att formulera sig utifrån texttypen insändare. I de flesta fall har texttypens konventioner varit bristfälliga, vilket förutom att påverka kriterium C - Format - negativt, även försvagat kriterium B - Message - negativt, då textens budskap inte varit helt effektivt presenterat. Delar som rubrik eller signatur har ofta saknats vilket har sänkt nivån för kriterium C.

Fråga 4: Denna uppgift valdes sällan av eleverna, misstänkas kan att både temat om rörelsehindrade och texttypen (artikel baserad på en intervju) varit lite svårare för eleverna att angripa än övriga uppgifter. Men i de få fall uppgiften valdes har eleverna löst den på ett mycket tillfredsställande sätt (med ett språk och format väl anpassat för uppgiften).

Fråga 5: Även den sista uppgiften valdes mycket sparsamt av eleverna men i de fall eleverna valde frågan så var svaren i regel mycket tillfredsställande. Någon gång gick eleven mer in på datorer och teknologi i allmänhet, istället för att recensera en specifik app, vilket bidrog till en del bredd i uppgiften men mindre djup. Texttypen recension behärskades i regel också på ett bra sätt av de elever som valde uppgiften.

Section B:

Citatet har tydligt stimulerat elevernas egna åsikter, tankar och idéer - kanske extra lyckat stimuli med tanke på att eleverna kan ta det till sig i deras egen verklighet. Generellt sett levererades en bredd och ett djup inom temat som demonstrerade elevernas både utvecklade vokabulär och komplexa grammatik. Svårigheterna inom Section B har framförallt handlat om en svaghet gällande struktur och organisation. En stor mängd svar följde inte alls konventionerna för en specifik texttyp, utan skrev "fritt" - en fri textmassa utan bestämda ramar och mönster, vilket försvårade elevens möjligheter att kommunicera sitt innehåll och budskap på ett effektivt sätt.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Överlag visade elevernas svar prov på en mycket väl utbyggd vokabulär och grammatik. Att utveckla ordförrådet är såklart alltid viktigt och aktuellt, men elevernas svar visade att just detta kriterium inte är det som är i behov av allra störst fokus. Eleverna bör påminnas om skillnaderna mellan engelskans språkbruk och svenskans (t.ex. vad gäller datum, veckodagar och nationalitet) samt utveckla sitt temaspecifika ordförråd, men annars verkar vokabulär och grammatik något som majoriteten av eleverna har bra koll på. De delar eleverna behöver mer fokus på handlar överlag mer om de övriga kriterierna "Message", "Format" och "Argument".

Eleverna bör först och främst regelbundet få möjligheten att träna och befästa konventionerna för de olika texttyperna. Några av de berörda texttyperna var svårare än andra; t.ex. märktes det tydligt att eleverna hade en ovana eller svårighet att producera ett öppningsanförande (fråga 1) enligt ett korrekt format. Vissa svarsalternativ var också mer populära än andra. Misstänkas kan att detta har att göra med att vissa textformat upplevs som lättare än andra. I

årets examination var t.ex. texttyperna "intervju/artikel" och "recension" underrepresenterade bland svaren, sen ifall det faktiskt har att göra med frågans texttyp eller ifall frågans vinkling/tema upplevdes som svårare, det kan man bara spekulera kring. För att öka elevernas säkerhet och bredd uppmanas lärarna att konsekvent träna på en mängd varierande texttyper.

Det är också av yttersta vikt att eleverna noggrant läser frågan och dess instruktioner för att vara på det klara med exakt vad det är uppgiften kräver av dem. Onödigt många elever tappade poäng på "slarvfel" som förmodligen hade kunnat undvikas ifall frågan lästes och tolkades mer fokuserat. Likaså är det positivt för eleven att inför skrivandet skissa upp en plan på hur man har tänkt att man ska lösa uppgiften. Viktigt är att eleverna regelbundet får träna på att planera sitt skrivande, innan "det riktiga" skrivandet faktiskt påbörjas. På detta sätt uppmuntras eleverna till organisation, struktur och utveckling i sitt skrivande, istället för att börja skriva rakt av på ett mer improviserat sätt. Det är tydligt vilka elever som har tänkt till före skrivandet (t.ex. i rubrikval, styckeindelning, sambandsmarkörer, inledning, avslutning etc.) jämfört med de som påbörjat skrivandet direkt utan någon längre tid för eftertanke och planering.

Påpekas kan också att lärarna bör uppmuntra eleverna att i sina texter varva mer allmänna resonemang med personliga, konkreta exempel. Vissa texter håller sig konstant på en lite för hög "abstrakt" nivå medan andra enbart utgår ifrån "jaget" och fyller texten med personliga anekdoter och exempel, utan någon förankring i temat på en högre nivå. Vad som efterfrågas är att eleverna lyckas balansera temat på en allmän nivå men ändå fördjupa texten och ge den reflektion och insikt genom relevanta personliga exempel. Eleverna bör också tränas i förmågan att avgöra vad som är relevant och faktiskt tillför uppgiften något positivt, och vad som är irrelevant (t.ex. onödiga upprepningar, överflödiga fakta som inte alls har med uppgiften att göra osv.).

Standard level paper two

Component grade boundaries

Grade:	1	2	3	4	5	6	7
Mark range:	0 - 3	4 - 6	7 - 9	10 - 13	14 - 18	19 - 22	23 - 25

De delar i examen som eleverna haft svårigheter med

Grundläggande grammatiska språkfärdigheter har varit bristfälliga hos många elever. Ordföljd har visat sig vara ett betydande problem för de flesta, till och med för de bättre presterande. Substantivändelser och verbformer, samt prepositioner och ordval har också orsakat svårigheter. Grammatiska genus åtföljs inte alltid av korrekt form av substantivet. Vanliga och enkla ord kan relativt ofta vara felstavade. Många elever har förlorat en del poäng i onödan, då de har gjort fel i enkla meningar, där det skulle ha räckt att följa några grundläggande grammatiska regler för att kunna uttrycka sig betydligt bättre.

Engelska ord används ibland som ersättning för svenska ord som eleven inte kan. Vissa grammatiska strukturer direktöversätts ibland från engelskan.

Många elever har förlorat poäng i Kriterium C (format), eftersom de inte har visat tillräcklig kunskap om de konventioner som förväntas av en speciell typ av text. Mycket förvånande har många av dem (och till och med de högt presterande) inte uppfyllt de konventioner man använder när man skriver ett vanligt mejl till en vän. Eleverna glömmer att skriva ämne, börjar mejlet mycket abrupt ("Hej! Du är ledsen eftersom du inte fick något sommarjobb..."), blandar olika register och avslutar lika abrupt, med en formell avslutningsfras ("Med vänliga hälsningar").

Av de få som valde att skriva instruktioner på en webbsida (fråga 5), var de flesta föga medvetna om konventionerna som borde ha respekterats.

Ett stort problem för många elever har också varit styckeindelning, som de ofta försummar. En artikel, ett mejl eller en uppsats kan ibland bestå av några få långa stycken. Eleverna verkar inte vara medvetna om att textstrukturen spelar en viktig roll i hur man organiserar och förmedlar idéerna.

Handstilen har varit ett ganska allvarligt problem och vissa elever skriver nästan oläsligt. Ibland är det mycket svårt att rättvist bedöma skrivningar som man inte kan läsa på ett normalt, flytande sätt.

De delar i examen där eleverna lyckades väl

Eleverna visade ett bra engagemang i ämnet. De flesta kom med en del relevanta idéer och förslag. De uppgifter som krävde en ledigare språkstil var mer lyckade, då vissa elever hade svårigheter med att uttrycka sig i ett mer formellt register. Ganska många skrev på ett levande och personligt sätt, kunde utveckla och fördjupa sina idéer och komma till intressanta slutsatser. Detta var tydligast hos högpresterande elever som skrev mejl, där de använde en mycket vänlig ton, kunde skämta, trösta, ge råd och komma med bra exempel. Somliga hade dock svårt att utveckla sina tankar och det förekom en del upprepningar.

Endast en elev skrev inte det rätta antalet ord.

Förtjänster och brister i elevernas svar på de enskilda frågorna

1. Kulturell mångfald

Uppgiften krävde att man skrev till lokaltidningen och uttryckte sina åsikter om en artikel, där ungdomsgården kritiserades. De flesta som valde uppgiften skrev i brevformat, vilket kunde accepteras (trots att man i Kriterium C förklarar att det ska finnas en passande rubrik), eftersom frågan löd "skriv ett svarsbrev".

Nästan alla uttryckte relevanta idéer och visade stort engagemang i frågan.

2. Folkvanor och traditioner

Eleverna skulle skriva en uppsats om den kommersiella sidan av festligheterna. Jag märkte att många inte hade fått en klar uppfattning om uppgiften. De flesta valde att endast illustrera fenomenet med hjälp av olika exempel på fester som nuförtiden firas på ett kommersiellt sätt, i Sverige och i andra länder. Få lyckades gå vidare och fördjupa sig ytterligare, men eftersom ingen tydlig fråga ställdes i uppgiften, kunde man acceptera alla svar där eleverna utvecklade några relevanta idéer.

Problemet var ibland att en del inte hade tillräcklig kunskap om de formella kraven för uppsatsskrivande. Många lågpresterande elever hade svårt att uttrycka sina idéer klart och tydligt på grund av språkliga brister.

3. Hälsa

Uppgiften var att skriva en artikel till skoltidningen, där man skulle diskutera de negativa effekterna av drycker med höga halter av koffein och socker. De flesta lyckades med formatet, även om språkliga brister ibland var ett hinder när det gällde att välja en intressant rubrik eller rätt ton. Vissa elever använde ett alltför formellt register, som inte riktigt passar när man vänder sig till en ung publik. De svagaste eleverna hade problem med att förmedla några relevanta tankar kring ämnet, men många verkade väldigt insatta och väl förberedda och kunde utveckla idéerna, informera och ge råd.

4. Fritid

Den utan tvekan mest populära uppgiften handlade om att skriva ett mejl till en vän och ge tips om hur man kan roa sig under sommaren på en liten budget. Uppgiften var förmodligen lättare än vissa andra, då man kunde använda mycket vardaglig och ledig stil. Dock hade flera elever problem med att hitta rätt register och pendlade mellan formellt och informellt språk, framför allt när det gällde avslutningsfrasen, men även i sitt val av sambandsmarkörer.

Som jag har nämnt i mina kommentarer om Kriteriet C, hade ganska många elever problem med mejlformatet, vilket var förvånande, eftersom den här typen av text hör till deras vardag. Däremot har tonen oftast varit engagerande och de flesta kom med mycket passande idéer och förslag, som de kunde förklara och utveckla.

5. Vetenskap och teknologi

Uppgiften krävde att man skrev en uppsättning riktlinjer om hur man kan använda datorn effektivt i skolarbetet. Riktlinjerna skulle publiceras på skolans webbsida. Relativt få elever valde den här uppgiften, som förmodligen kan betraktas som svårast. Flera missuppfattade den och försökte ge en kort datakurs. Vissa gav passande råd, men hade problem med språket. Nästan ingen av de som valde uppgiften var medveten om formatet som krävdes, med tydlig struktur, punktlister och underrubriker.

Råd och tips inför den fortsatta undervisningen

Ordföljd är ett stort problem för många som lär sig svenska och många elever verkar inte vara medvetna om reglerna, medan andra slarvar med dem. Man borde kunna åtgärda detta med fler övningar.

Stavning borde i princip inte vara ett alltför stort problem. En del blandar dock ihop bokstäverna å, ä och ö och felstavar även enkla och vanligt förekommande ord. Någon gång kan det bero på slarv, men ibland avslöjar det riktiga brister. Man bör lägga stor vikt på rättstavning.

Som jag redan har påpekat, är det nödvändigt att ge eleverna insikt om handstilens läsbarhet i en bedömningssituation.

Många inser inte vikten av rätt struktur oavsett texttyp. Alltför många skriver texter som saknar styckeindelning och har problem med andra formella krav, vilket förmedlar innehållet mindre tydligt och effektivt. Lärarna borde gå igenom några enkla, distinkta regler om de olika texttyperna, för att vara säkra på att eleverna har förstått vad som krävs.

En del har svårt att hitta rätt ton och försöker visa sina språkkunskaper genom att använda svårare, mer formella ord och uttryck, då en mer vardaglig, personlig ton är den enda som passar i situationen. En liten påminnelse om de olika registren och deras användning skulle behövas.